

Свирида Ольга

викладач кафедри обліку і оподаткування

Беженар Катерина

студентка

Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний

соціально-економічний коледж

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ, ЯК СКЛADOVA ЧАСТИНА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Для прийняття будь – якого управлінського рішення необхідна повна та достовірна інформація, яка є основою для його обґрунтування. Згідно зі ст. 10 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності установи зобов’язані проводити інвентаризацію активів і зобов’язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка [1].

Поняття інвентаризації було відоме ще в Давньому Єгипті, Китаї, Давній Греції, Давньому Римі. Питанню інвентаризації в своїх працях приділяли увагу такі вчені, як Лука Пачолі, Доменіко Манчині, Ян Імпін, Вольфганг Швайкер-старший, Валентин Менгер та інші. Інвентаризація того часу носила дискретний характер і проводилась працівниками обліку, які визначали залишок запасів в натурі і не мали уявлення про обліковий залишок.

Найбільш вагомий внесок у розвиток теорії інвентаризації за останні роки зробили В.Д. Андреев, І.А. Белобжецький, М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Й.Я. Даньків, Л.М. Крамаровський, Н.В. Кужельний, В.М. Мурашко, П.П. Німчинов, В.Ф. Палій, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко, Н.В. Чебанова, О.А. Шпіг, М.Я. Штейнман та інші. Дослідження цих авторів охоплюють окремі питання теорії і практики інвентаризації. На кожному історичному етапі інвентаризація набуває нового значення, переглядається та уточнюється [3, с.736].

Інвентаризація – це зіставлення облікових даних про майно установи, незалежно від його місцезнаходження, а також про всі види фінансових зобов’язань з фактичною їх наявністю.

Інвентаризації притаманний комплекс наступних господарсько-правових ознак: наявність розпорядчого документу, здійснення дій колегіальним органом, виявлення кількісних і якісних характеристик об’єкту, реєстрація та оцінка фактів, нормативно-правове регулювання, бухгалтерська обробка документів, узагальнення та реалізація результатів, прийняття рішень.

Згідно з Положенням про інвентаризацію активів та зобов’язань інвентаризація проводиться з метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства. Під час інвентаризації активів і зобов’язань перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінка. При цьому забезпечуються:

– виявлення фактичної наявності активів та перевірка повноти відображення зобов’язань, коштів цільового фінансування, витрат майбутніх періодів;

– устанавлення лишку або нестачі активів шляхом зіставлення фактичної їх наявності з даними бухгалтерського обліку;

– виявлення активів, які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість, застарілих, а також матеріальних та нематеріальних активів, що не використовуються, невикористаних сум забезпечення;

– виявлення активів і зобов’язань, які не відповідають критеріям визнання [5, с.397].

Об’єктами інвентаризації можуть бути: основні засоби, нематеріальні активи, незавершені капітальні інвестиції, запаси, готівка, грошові кошти та їх еквіваленти, бланки документів суворої звітності, дебіторська та кредиторська заборгованість, витрати і доходи майбутніх періодів, забезпечення та резерви.

Суб’єктами інвентаризації є носії прав та зобов’язань - державні інститути, структури та підрозділи, - що відповідно до законодавства мають право контролювати діяльність, а також власники

та керівники підприємств. Суб'єкт інвентаризаційного процесу делегує свої повноваження інвентаризаційній комісії, яка стосовно суб'єкта є виконавчим або колективним органом.

Для проведення інвентаризації розпорядчим документом керівника установи створюється інвентаризаційна комісія, яка складається з представників апарату управління установи, бухгалтерської служби (представників аудиторської фірми, централізованої бухгалтерії, суб'єкта підприємницької діяльності — фізичної особи, яка здійснює ведення бухгалтерського обліку на підприємстві на договірних засадах) та досвідчених працівників підприємства, які знають об'єкт інвентаризації, ціни та первинний облік (інженери, технологи, механіки, виконавці робіт, товарознавці, економісти, бухгалтери) [5, с.436].

Наявність активів при інвентаризації визначається шляхом обов'язкового підрахунку, зважування, обміру, який проводяться у порядку розміщення активів у приміщенні, де вони зберігаються.

Відомості про результати проведеної інвентаризації оформлюються за формами документів, які наведені у Наказі Міністерства фінансів України "Про затвердження типових форм для відображення бюджетними установами результатів інвентаризації" від 17.06.15 № 572.

Результати інвентаризації на підставі затвердженого протоколу інвентаризаційної комісії відображаються у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності того звітного періоду, у якому закінчена інвентаризація.

В методологічному аспекті вкрай важливим є визначення принципів організації і проведення інвентаризації. Загальновизнаними є наступні: раптовість, співставленість, плановість, своєчасність, точність, об'єктивність, безперервність, повнота охоплення об'єктів, ефективність, оперативність, економічність, гласність, юридичного значення результатів інвентаризації, оцінки результатів, матеріальної відповідальності, обов'язковість, доцільність.

Наведені принципи відображають основні тези, найважливіші ідеї, що формують базу для інвентаризаційної роботи. Їх роль і значення слід розглядати комплексно, враховуючи щільний взаємозв'язок та взаємобумовленість охоплених ними фактів. Лише дотримання всієї сукупності принципів при організації і проведенні інвентаризації гарантує її якість та результативність.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>;
2. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: затв. наказом Мінфіну від 02.09.2014 № 879. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> ;
3. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік в бюджетних установах. Житомир : ПП «Рута», 2004. 448 с.
4. Інвентаризація-2018: оформлюємо результати проведення // [Електронний ресурс]. URL: https://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ011200
5. Лень В.С. Облік у бюджетних установах. Чернігів: Десна Поліграф, 2016. 560 с.